



VISUAL PATHS

Podręcznik dla nauczycieli – Wspieranie rozwoju umiejętności miękkich



Version: 31.01.2022

Authored by: Konsorcjum projektu Visual Paths

Project: VISUAL PATHS

VISUAL PATHS Wizualizacja umiejętności i
ścieżek kształcenia oraz wspieranie uznawania
kompetencji uczniów

2019-1-DE02-KA202-006504



VISUAL PATHS

Spis treści

Wprowadzenie	3
Znaczenie rozwoju osobistego w czasie po pandemii	4
1.1 Odniesienie do kompetencji kluczowych	4
1.2 Cel projektu Visual Paths – wspomaganie rozwoju umiejętności miękkich	5
1.3 Kluczowe opisy umiejętności miękkich	5
1.4 Połączenie z innymi aspektami w ramach projektu Visual Paths	6
Potrzeba integracji umiejętności miękkich w procesie edukacyjnym	7
2.1. Znaczenie umiejętności miękkich w sferze osobistej	9
2.2 Znaczenie umiejętności miękkich w edukacji	9
2.3 Znaczenie umiejętności miękkich w miejscu pracy.....	9
2.4 Ramy umiejętności miękkich	10
2.5 Uczenie się formalne i nieformalne a umiejętności miękkie.....	12
Narzędzie oceny umiejętności miękkich	13
3.1 Narzędzia oceny umiejętności miękkich - w celu sprawdzenia podstawowej wiedzy ucznia na temat umiejętności miękkich.....	13
3.2 Narzędzie oceny umiejętności miękkich dla nauczycieli i uczniów.....	16
Umiejętności miękkie zintegrowane z aplikacją mobilną	26
4.1 Monitorowanie rozwoju umiejętności miękkich ucznia za pomocą aplikacji.....	26
Wnioski	28
Bibliografia	29

Wprowadzenie

Kiedy myślimy o edukacji człowieka, przychodzi na myśl wiele aspektów, m.in formalne uczenie się wraz z programem nauczania i oceną. I jest to nieodłączna część procesu edukacyjnego, ponieważ najpierw uczniowie się uczą się, a następnie ich wiedza jest oceniana podczas testów lub egzaminów. W dzisiejszych czasach procesowi edukacji często towarzyszą cyfrowe zasoby uczenia się, co również jest nieuniknione. Młodzi ludzie, będący cyfrowymi tubylcami, postrzegają ten proces jako naturalny, dlatego szybko dostosowują się do cyfrowych rozwiązań wprowadzanych do edukacji. Jednak nie tylko te dwa aspekty wpływają na wiedzę i umiejętności, które uczniowie zdobywają w ciągu lat nauki. Proces uczenia się często odbywa się poza salami lekcyjnymi. Młodzi ludzie dorastają w różnych środowiskach kulturowych, dzięki którym nabywają typowe zasady i wzorce zachowań, wartości i normy interakcji społecznych. Nie można zaprzeczyć, że uczenie się nieformalne jest tak samo ważne jak formalne, dzięki któremu nabywane są podstawowe umiejętności i kompetencje. Co więcej, ostatnie badania wykazały, że oprócz uczenia się formalnego i nieformalnego bardzo ważne są umiejętności miękkie, które mogą decydować o dobrobycie i szansach na zatrudnienie w szybko zmieniającym się świecie. Pandemia COVID-19 udowodniła, że uczniowie muszą być gotowi do przystosowania się do zmieniającego się otoczenia oraz różnych sposobów uczenia się i pracy. Wymaga to rozwoju umiejętności miękkich, które koncentrują się na nauce osobistej, społecznej i metodologicznej. W tym aspekcie bardzo ważna jest rola wychowawcy, gdyż nauczyciel może przybliżyć uczniom istotę umiejętności miękkich i wesprzeć ich w rozwoju osobistym.

Biorąc pod uwagę powyższe aspekty, wraz z partnerami projektu Visual Paths zdecydowaliśmy się na wprowadzenie innowacyjnego praktycznego podejścia angażującego uczniów do rozwijania umiejętności miękkich równoległe z nauką formalną i nieformalną za pomocą aplikacji mobilnej. Aplikacja umożliwia uczącym się zbieranie różnych dowodów procesu nauki na swoich smartfonach i prezentowanie nauczycielowi swoich osiągnięć bez konieczności ich drukowania. Ta innowacyjna metoda pokazuje, że różne dziedziny nauki wzajemnie się wspierają i zapewniają bardziej holistyczne podejście do procesu edukacji.

Podręcznik przeznaczony jest dla nauczycieli zainteresowanych wprowadzeniem koncepcji umiejętności miękkich na swoich lekcjach oraz wspieraniem rozwoju osobistego uczniów w tym zakresie. Podręcznik przedstawia definicję i ramy umiejętności miękkich, które omawiane są w tej metodzie. Ponadto opisuje zastosowanie narzędzia oceny umiejętności miękkich jako narzędzia do identyfikacji i pomiaru poziomu umiejętności miękkich uczącego się. Następnie podręcznik wyjaśnia sposoby monitorowania rozwoju umiejętności miękkich u ucznia za pomocą aplikacji i podaje przykłady takich wskazówek, które są przydatne dla nauczycieli.

W projekcie Visual Paths posługujemy się systemem oceny sygnalizacji świetlnej, ponieważ on nie karze uczniów za brak określonej umiejętności, ale daje orientację, które umiejętności należy poprawić. Celem tej metody jest uznanie wysiłków i osiągnięć uczniów, a nie karanie ich za błędy.

Podsumowując, ta innowacyjna metoda jest korzystna zarówno dla nauczycieli, jak i dla uczniów. Z jednej strony daje uczącym gotowe narzędzie wspierające rozwój umiejętności miękkich ucznia w toku edukacji. Z drugiej strony pomaga uczniom skoncentrować się na rozwoju osobistym w procesie uczenia się formalnego lub zawodowego, a także nieformalnego. Projekt Visual Paths łączy różne aspekty uczenia się w aplikacji mobilnej tak, aby proces edukacji był bardziej angażujący i motywujący dla uczniów.

Znaczenie rozwoju osobistego w czasie po pandemii

Pandemia COVID-19 znacząco zmieniła styl życia ludzi, narzucając duże zmiany w życiu osobistym, edukacji oraz zatrudnieniu. W konsekwencji zwróciło to naszą uwagę na konieczność rozwijania umiejętności i kompetencji w procesie edukacyjnym, które mogą pomóc uczniom przystosować się do różnych warunków życia i prowadzić satysfakcjonujące życie „jako dobrze prosperujące jednostki, odpowiedzialne podmioty społeczne i refleksyjne osoby uczące się przez całe życie” (21).

1.1 Odniesienie do kompetencji kluczowych

W 2006 r. zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej został wprowadzony dokument Europejskie Ramy Odniesienia określający kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie: „Kluczowe kompetencje to te, których wszyscy potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, aktywnego obywatelstwa, integracji społecznej i zatrudnienia”. (23) Głównym celem dokumentu była pomoc obywatelom w przystosowaniu się do szybko zmieniającego się świata.

W maju 2018 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła zmienione zalecenie w sprawie kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie, określające podstawowy zestaw umiejętności niezbędnych do pracy i życia w XXI wieku. Celem w/w dokumentu jest, aby każdy miał podstawowy zestaw kompetencji potrzebnych do rozwoju osobistego, włączenia społecznego, aktywnego obywatelstwa i zatrudnienia. Kompetencje te obejmują umiejętność czytania i pisanie, wielojęzyczność, kompetencje matematyczne i kompetencje w nauce, technologii i inżynierii, a także cyfrowe, osobiste, społeczne i umiejętności uczenia się, poczucie odpowiedzialnego obywatelstwa, przedsiębiorczość oraz świadomość i ekspresję kulturową.”(21)

Obecnie, 4 lata później Europejczycy borykają się z podobnymi problemami na dodatek w warunkach po pandemii COVID-19. Po prawie rocznej izolacji ludzie mogą czuć się

wyobcowani i bezbronni w obliczu nowych wyzwań i nowych decyzji, w związku z czym ponownie muszą dostosować swoją wiedzę, umiejętności i predyspozycje do nowego środowiska, zwłaszcza w zakresie znalezienia zatrudnienia.

1.2 Cel projektu Visual Paths – wspomaganie rozwoju umiejętności miękkich

Mając na uwadze powyższe potrzeby postanowiliśmy wprowadzić pojęcie umiejętności miękkich w proces edukacyjny, podczas którego uczący się są wspierani w rozwoju osobistym, aby stali się bardziej przystosowani do szybko zmieniających się warunków pracy i życia. Celem projektu Visual Paths jest z jednej strony uświadomienie uczącym się roli rozwoju osobistego, a z drugiej połączenie cyfryzacji, uczenia się formalnego i nieformalnego w procesie edukacyjnym. Metoda ta zwraca uwagę nauczycieli na znaczenie umiejętności miękkich, które odgrywają istotną rolę w przyszłym życiu uczniów, ich zdolności do elastyczności, zdolności adaptacyjnych i pewności siebie w różnych sytuacjach społecznych i zawodowych.

Poniższy podręcznik dostarcza uczącym przydatnych informacji na temat koncepcji umiejętności miękkich, ram tych kompetencji i narzędzi ich oceny, aby pomóc nauczycielom we wspieraniu rozwoju umiejętności miękkich ucznia.

Grupą docelową tej metody jest młodzież, a także dorośli, którzy skupiają się na rozwijaniu swoich miękkich umiejętności wraz z kwalifikacjami zawodowymi.

Jak wspomniano w Europejskich Ramach Odniesienia: „Edukacja w swojej podwójnej roli, zarówno społecznej, jak i gospodarczej, ma do odegrania kluczową rolę w zapewnieniu obywatelom Europy kluczowych kompetencji niezbędnych do umożliwienia im elastycznego dostosowywania się do takich zmian”. (23)

1.3 Kluczowe opisy umiejętności miękkich

W wielu badaniach zauważono, że kompetencje lub umiejętności miękkie stanowią wartość dodaną dla konkurencyjności firmy, a jednocześnie są czynnikiem zwiększającym szanse na zatrudnienie osobom poszukującym prace (16). W Europejskich Ramach Odniesienia Kompetencje Kluczowe są definiowane jako połączenie **wiedzy, umiejętności i postaw** odpowiednich do kontekstu”. (23) **Kompetencje obejmują wszystkie umiejętności i cechy**, które umożliwiają danej osobie wykonywanie pracy. Posiadanie kompetencji oznacza wykorzystanie pewnej wiedzy do skutecznego rozwiązywania problemów. Wiedza ta może obejmować zarówno techniczne aspekty różnych czynności (np. obsługa programów komputerowych, posługiwanie się językami obcymi), jak i różne aspekty funkcjonowania interpersonalnego (np. praca w zespole, adaptacja do różnych sytuacji). Osoba kompetentna to zatem ta, która posiada odpowiednie umiejętności i postawy do

pełnienia danej funkcji, wypowiedzania się w konkretnych sprawach i brania za nie odpowiedzialności. Kompetencje są często uważane za indywidualne cechy osoby w celu określenia jej potencjału.

Na kompetencje (a tym samym umiejętności) ogromny wpływ mają wartości, przekonania i ideały powszechne w danej grupie socjokulturowej dotyczące tego, co jest dobre, a co złe, pożądane lub niepożądane. Wartości mają duży wpływ na zachowanie i nastawienie danej osoby, a także służą jako ogólne wytyczne we wszystkich sytuacjach. (16)

Istnieje wiele rodzajów kompetencji w zależności od ich wartości. Jeśli chodzi o umiejętności, mogą być one **specyficzne** (te, które zwiększają wartość osoby tylko w ramach określonego zadania lub branży/firmy) lub **ogólne** (te, które zwiększają wartość osoby na rynku pracy i życiu prywatnym). Podczas gdy agencje, instytucje i decydenci CVET (ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego) pracują nad rozróżnieniem między umiejętnościami szczegółowymi i ogólnymi, pracodawcy są bardziej skłonni do rozróżniania **umiejętności twardych i miękkich**. (16)

- **Umiejętności twarde** – to wiedza i umiejętności potrzebne do wykonywania określonej pracy, takie jak znajomość języków obcych i obsługa komputera. Łatwo je obserwować, mierzyć i trenować.
- **Umiejętności miękkie** – są to umiejętności psychospołeczne, ściśle związane z niematerialnymi postawami osobistymi, takimi jak komunikacja, kreatywność, dynamiczne zachowanie i elastyczność. Są trudne do zmierzenia i rozwoju.

Twardych umiejętności można się nauczyć, podczas gdy **umiejętności miękkie** mogą być wrodzone i mieć zdolność do wzrostu i rozwoju. Warto wspomnieć o różnicy między **umiejętnościami miękkimi a umiejętnościami podstawowymi**, które są używane razem w Europejskich Ramach dotyczących Kompetencji Kluczowych. **Umiejętności podstawowe** obejmują umiejętność czytania i pisanie, liczenia, języka i technologii informacyjno-komunikacyjnych, które nabywa się podczas formalnego procesu uczenia się.

1.4 Połączenie z innymi aspektami w ramach projektu Visual Paths

Celem projektu Visual Paths jest integracja różnych aspektów związanych z uczeniem się. W ramach współpracy każdy z partnerów opracowywał konkretną dziedzinę procesu edukacyjnego. Jeden z partnerów projektu zajmował się formalnym procesem uczenia się na podstawie programów nauczania i opisywał zalety korzystania z narzędzi cyfrowych do wspierania procesu uczenia się w edukacji VET (Skills on Display). W rezultacie wyciągnięto taki wniosek, że kształcenie formalne nastawione jest na zdobywanie i ocenę wiedzy akademickiej oraz kwalifikacji zawodowych, nie pozostawiając miejsca na rozwój osobisty jednostki.

Kolejny partner badał Metodę Wspierania Rozwoju Umiejętności Miękkich dedykowaną osobistemu i społecznemu rozwojowi osoby uczącej się. Wspomniana metoda zwraca uwagę nauczycieli na rozwój umiejętności miękkich uczniów w procesie edukacyjnym, oferuje narzędzia do oceny tych umiejętności i dyskusji na temat osobistego rozwoju w trakcie uczenia się oraz podkreśla wkład nieformalnego uczenia się w rozwój umiejętności miękkich.

Następny partner zajmował się aspektem Uznawania Umiejętności, który obejmuje dokumentowanie, rejestrowanie i porządkowanie dowodów uczenia się z różnych kontekstów (uczenie się formalne i nieformalne). Ponadto opracowano sposoby udostępniania i uwidaczniania w/w dowodów procesu kształcenia jako podstawę do walidacji wyników uczenia się lub w celu przygotowania uczniów do kolejnych etapów edukacyjnych i zawodowych (podania o pracę).

Ostatni partner zajmował się techniczną obsługą projektu Visual Paths (Method Web and Mobile Interface Development). Połączenia w/w aspektów projektu w ramach jednej aplikacji mobilnej zapewnia integrację różnych sposobów uczenia się i w praktyczny sposób umożliwia interakcje nauczyciel-uczeń w celu doskonalenia efektów kształcenia.

Podsumowując, celem projektu jest połączenie wszystkich aspektów związanych z procesem uczenia się oraz podkreślenie znaczenia rozwijania umiejętności miękkich jako integralnej części procesu edukacyjnego. Wszystkie wyżej wymienione metody są przedstawione w oddzielnych podręcznikach zawierających bardziej szczegółowe informacje na ten temat.

Potrzeba integracji umiejętności miękkich w procesie edukacyjnym

Umiejętności miękkie odnoszą się do grupy cech osobowych, które umożliwiają skuteczną i harmonijną interakcję z innymi ludźmi. Przykładem takich cech mogą być cechy osobiste, takie jak pozytywna postawa, umiejętność komunikowania się, krytyczne myślenie, organizacja i planowanie, umiejętność pracy zespołowej i nie tylko.

Umiejętności miękkie to umiejętności społeczne i osobiste, które ludzie muszą posiadać, aby odnieść sukces w życiu osobistym i zawodowym. Umiejętności społeczne identyfikują osobę jako jednostkę, określają jej zachowanie, osobowość, zdolność do wykonywania zadań w różnych sytuacjach. Asertywność, inteligencja emocjonalna, kreatywność, przywództwo, pewność siebie, zarządzanie czasem – to umiejętności, które każdy posiada w mniejszym lub większym stopniu. Ważne, aby rozpoznać swoje mocne i słabe strony oraz pracować nad ich doskonaleniem i rozwojem.

W przeciwieństwie do umiejętności twardych, umiejętności **miękkie nie są mierzalne**. Jeszcze do niedawna te umiejętności nie były brane pod uwagę tak bardzo jak dzisiaj. To ten rodzaj kompetencji, który w dzisiejszych czasach coraz częściej doceniają pracodawcy.

Pracodawcy poszukują pracowników, którzy nie tylko są w stanie wykonać konkretną pracę, o którą się ubiegają, ale wykonują ją lepiej niż inni. Umiejętności miękkie w pewien sposób odzwierciedlają styl pracy danej osoby (sposób, w jaki wykonuje powierzone zadania). To styl osobisty sprawia, że każda osoba jest wyjątkowa, mimo że posiada taką samą wiedzę i kwalifikacje (twarde umiejętności) (16).

Badania rynku wskazują, że zapotrzebowanie na umiejętności miękkie stale rośnie. To dzięki temu, że umiejętności miękkie są strategiczne. Mogą być stosowane na wielu różnych stanowiskach, a także mogą dać ludziom (jeśli są świadomi własnego potencjału) możliwość promowania się we właściwy sposób, aby znaleźć lepszą pracę. Nic dziwnego, że umiejętności miękkie są czasami określane mianem umiejętności, które zwiększają szanse na zatrudnienie(16).

Chociaż umiejętności miękkie są określane jako niemierzalne, istnieją sposoby ich oceny. Taka ocena jest zwykle wykonywana dla potrzeb naukowych, badawczych lub edukacyjnych. W tabeli 1 przedstawiono kilka przykładów pomiaru umiejętności miękkich w instytucjach edukacyjnych lub miejscach pracy:

Tabela 1. Trzy aspekty umiejętności miękkich:

Aspekt	Charakterystyka	Metoda pomiaru
poznawcza	umiejętność rozpoznawania sytuacji społecznych, empatia, znajomość reguł społecznych i umiejętność planowania zachowań	testy inteligencji społecznej, kwestionariusze inteligencji, emocjonalnej, ustrukturyzowane wywiady
motywujące	tendencja podejmowania ryzyka społecznego i angażowania się w sytuacje społeczne	badania określonych cech osobowości mierzących zdolność do podejmowania inicjatywy w kontaktach społecznych
motoryczne	posiadanie i wykorzystywanie umiejętności społecznych	samoopis, szacowanie, obserwacja, ustrukturyzowane techniki symulacji w środowisku naturalnym

Pracodawcy stosują różne techniki rekrutacyjne do oceny umiejętności miękkich kandydatów: od rozmów kwalifikacyjnych po okresy próbne. Chociaż nie zawsze jest to wyraźnie określone, na ogół mają one cechy sprawdzianu, które obejmują mieszankę umiejętności, kwalifikacji, doświadczenia zawodowego i cech osobistych, które są

dostosowane tak, aby odzwierciedlały kompetencje i wymagania stanowiska (16). Dlatego uczący się powinien mieć świadomość znaczenia umiejętności miękkich dla jego przyszłej pracy, aby odpowiednio przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej na pożądaną pracę.

2.1. Znaczenie umiejętności miękkich w sferze osobistej

Człowiek był, jest i pozostanie istotą społeczną, dlatego umiejętności interpersonalne są kluczowe w życiu człowieka. Wpływają nie tylko na sferę zawodową, ale przede wszystkim na życie prywatne. Dziś rośnie rola umiejętności społecznych. Podstawową kompetencją miękką jest umiejętność tworzenia i utrzymywania relacji interpersonalnych z drugą osobą. Komunikacja międzyludzka stymuluje umiejętności i zachowania, które znacząco wpływają na samopoczucie i zdrowie psychiczne jednostki. Więzy społeczne zapewniają poczucie bezpieczeństwa i przynależności, które są jedną z podstawowych ludzkich potrzeb wymienionych w Piramidzie Masłowa. Ponadto, korzystając z wzajemnego wsparcia, ludzie są mniej narażeni na negatywne skutki stresu i lepiej przystosowują się do wszelkiego rodzaju zmian otoczenia. COVID-19 wykazał, że izolacja społeczna miała negatywny wpływ na samopoczucie psychiczne i fizyczne wielu osób, zwłaszcza tych z mniej rozwiniętymi relacjami społecznymi.

2.2 Znaczenie umiejętności miękkich w edukacji

Rozwój umiejętności miękkich w edukacji jest niezwykle ważny, ponieważ pomagają one uczniom osiągać lepsze wyniki w testach i egzaminach, które są nieodłączną częścią procesu edukacyjnego. Wśród najbardziej przydatnych umiejętności możemy wymienić: zarządzanie czasem, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, pracę zespołową i gotowość do nauki. Umiejętności te odgrywają ważną rolę w procesie akademickim, a także w codziennych interakcjach społecznych. Studenci muszą więc być świadomi wagi i konieczności nabywania wyżej wymienionych umiejętności. W wielu badaniach naukowych zbadano i podkreślono rosnące znaczenie umiejętności miękkich w edukacji. Najlepiej byłoby, gdyby programy lub kursy rozwoju umiejętności miękkich były włączone do programu nauczania, tak aby uczniowie mogli zobaczyć zastosowanie niektórych umiejętności miękkich w praktyce. Niestety takie rozwiązanie nie zawsze jest możliwe. Dlatego nasz projekt podkreśla wagę integracji umiejętności miękkich w procesie edukacyjnym.

2.3 Znaczenie umiejętności miękkich w miejscu pracy



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2019-1-DE02-KA202-006504



Erasmus+



Zgodnie z najnowszymi badaniami rynku pracy, umiejętności miękkie są bardzo poszukiwane przez pracodawców, którzy rekrutują nowych pracowników. (19) Ponieważ umiejętności miękkie odnoszą się do cech osobowości, atrybutów, cech i osobistego zachowania jednostek, są one niezwykle ważne i niezbędne w każdym środowisku pracy. Najbardziej poszukiwane są umiejętności miękkie, na które składają się takie umiejętności, jak komunikacja, praca zespołowa, rozwiązywanie problemów, motywacja, podejmowanie decyzji, krytyczne myślenie i zarządzanie czasem.

Choć obecnie niezaprzeczalnym jest fakt, że pracodawcy kładą większy nacisk na umiejętności miękkie, równie ważne jest, aby uczniowie w podobny sposób rozumieli wartość tych umiejętności i dokładali starań w ich zdobywaniu, ponieważ są one kluczowe dla sukcesu na ścieżce kariery zawodowej.

2.4 Ramy umiejętności miękkich

Po przeprowadzeniu szeroko zakrojonych badań na temat umiejętności miękkich i dokładnym omówieniu ich z partnerami projektu, wybraliśmy kilka umiejętności miękkich, które są najczęściej wymieniane jako wartościowe dla edukacji, przyszłej kariery i lepszych interakcji społecznych. Narzędzie oceny, które zostanie omówione później, zajmuje się wybranymi umiejętnościami miękkimi.

Poniższa tabela 2 przedstawia wybrane umiejętności, które dzielą się na trzy grupy – *osobistą, społeczną i metodologiczną*.

Tabela 2. Ramy umiejętności miękkich

Osobiste	Społeczne	Metodologiczne
samomotywacja/ pozytywne nastawienie umiejętność dostosowania się	praca zespołowa komunikacja	gotowość do nauki krytyczne myślenie

Jeśli chodzi o **umiejętności osobiste**, najważniejsze są *samomotywacja lub pozytywne nastawienie* do siebie a także *umiejętność dostosowania się* do różnych sytuacji. Osoba z dobrze rozwiniętą zdolnością motywacji i przystosowania się do zmieniającego się otoczenia czuje się usatysfakcjonowana i spełniona. Co więcej, okazywanie pozytywnego

nastawienia i inicjatywa, by dobrze pracować bez stałego nadzoru, jest istotną umiejętnością miękką dla każdego pracownika.

Umiejętności osobiste to wszystkie rodzaje umiejętności związanych z osobą:

samomotywacja - jest to sposób motywowania siebie, który czasami może być dużo trudniejszym zadaniem niż motywowanie kogoś innego lub bycie motywowanym przez innych. Wymaga dużej determinacji i wytrwałości, a przede wszystkim skupienia się na wartościach pozytywnych.

umiejętność dostosowania się – jest to zdolność do akceptowania zmian jako nowego wyzwania oraz dostosowywania się do nowych sytuacji i modyfikowania podejść, jeśli wymaga tego kontekst (16).

Te osobiste umiejętności miękkie są niezbędne każdemu uczniowi w całym procesie edukacyjnym, dlatego muszą być dobrze rozwinięte.

Pod względem **umiejętności społecznych** najważniejsze w klasie iw miejscu pracy to *komunikacja i praca zespołowa*. Skuteczne umiejętności komunikacyjne są cenne nie tylko podczas rozmowy kwalifikacyjnej, ale także w całej przyszłej karierze. Umiejętność komunikowania się wymaga wiedzy, jak rozmawiać z innymi w różnych warunkach pracy. Znalezienie sposobu, aby taktownie i fachowo odmówić bez stwarzania sytuacji konfliktowej jest ważną umiejętnością, którą pracodawcy niezwykle cenią. Oprócz umiejętnej komunikacji, dobra praca zespołowa to połączenie szeregu umiejętności miękkich. Praca w zespole na rzecz wspólnego celu wymaga intuicji i inteligencji interpersonalnej, aby zobaczyć, kiedy zostać liderem, a kiedy zostać słuchaczem. Dobrzy gracze zespołowi są spostrzegawczy, a także otwarci na potrzeby i obowiązki innych.

Umiejętności społeczne odnoszą się do komunikacji z innymi ludźmi:

praca zespołowa - bardzo ważna umiejętność miękka, pożądana zarówno w pracy, jak i życiu prywatnym. Obejmuje umiejętność współpracy z innymi w celu osiągnięcia wspólnego celu, działania w grupie, przyjęcia określonych standardów grupowych. Umiejętność pracy w zespole jest ważna w wielu zawodach, zwłaszcza przy pracy nad projektami, np. w agencji reklamowej. To umiejętność zrozumienia korzyści płynących z pracy w zespole w celu osiągnięcia wyników.

umiejętność werbalnej i niewerbalnej komunikacji – cecha polegająca na umiejętności nawiązywania i utrzymywania zdrowych, satysfakcjonujących relacji z

dowolną typologią mówców (ważne osoby, współpracownicy, klienci itp.). Ta umiejętność komunikacji jest ceniona praktycznie w każdym zawodzie, który wymaga współpracy z innymi, umiejętności klarownego przedstawiania informacji, umiejętności rozumienia i interpretacji danych oraz efektywnego wspierania własnej pracy.

Bez tych umiejętności młodzi ludzie mają skłonność do dokonywania niewłaściwych wyborów związanych z ważnymi decyzjami, takimi jak: z kim się przyjaźnić, kogo naśladować, jakie umiejętności rozwijać, jaką szkołę wybrać i, wreszcie, jaką ścieżką kariery podążać.

Wreszcie ostatnia, ale równie ważna grupa umiejętności miękkich – umiejętności **metodyczne**. Okres pandemii pokazał rosnącą potrzebę ciągłego uczenia się i zdobywania nowych umiejętności. Z jednej strony ludzie musieli dość nieoczekiwanie przystosować się do nowych okoliczności uczenia się i pracy zdalnej. Z drugiej strony w tym okresie, szczególnie dla młodych ludzi, niezwykle ważna była umiejętność krytycznego myślenia, analizowania i selekcjonowania informacji potrzebnych podczas nauki i pracy w środowisku internetowym.

Najważniejsze **umiejętności metodyczne odnoszące się do uczenia się przez całe życie** to:

gotowość do nauki – osoba z tą kompetencją jest świadoma uczenia się przez całe życie. Taka osoba czuje odpowiedzialność za własny rozwój, wyznacza cele uczenia się i szuka możliwości ich osiągnięcia np. na kursach tradycyjnych i internetowych, studiach, wolontariacie. Ponadto taka osoba jest wytrwała w uczeniu się i wie, że wynik zależy od jej zaangażowania.

krytyczne myślenie - to umiejętność analizowania informacji i wydawania uzasadnionych osądów na ich temat, a także akceptowania konstruktywnej krytyki bez poczucia urazy.

Metodologiczne umiejętności są zorientowane na osiągnięcie wyników, ciągły rozwój i ciągłe samodoskonalenie. Ponieważ umiejętności te związane są ze zdolnością do przekształcania pomysłów w działania, należą one do tzw. „umiejętności przedsiębiorczych”(17). Umiejętności te cechuje zatem skłonność do działania, zorientowana bardziej na realizację zadań niż oddziaływanie na innych ludzi.

2.5 Uczenie się formalne i nieformalne a umiejętności miękkie

Myśląc o rozwoju człowieka, od razu mówimy o latach nauki i zawsze w połączeniu z oceną umiejętności akademickich lub kwalifikacji zawodowych. Powstaje jednak pytanie, czy dana osoba uczy się i nabywa kompetencje tylko przez naukę w szkole? A co z innymi sytuacjami, takimi jak codzienne sytuacje, w których młodzi ludzie muszą skutecznie zarządzać



zadaniami, wchodzić w interakcje z innymi ludźmi? Czy uczą się w takich sytuacjach? Odpowiedź brzmi: "Tak". Sytuacje te są również dobrym sposobem na zdobycie nowych umiejętności, doświadczenia i mają jeszcze większe znaczenie dla rozwoju odpowiedzialnego obywatela i osoby zadowolonej niż wiedza akademicka. Uważa się, że około 70% wiedzy i umiejętności danej osoby pochodzi z uczenia się nieformalnego. Niestety, ten sposób uczenia się nie jest w żaden sposób udokumentowany. Dlatego zdecydowano się w projekcie Visual Paths podkreślić znaczenie uczenia się nieformalnego z punktu widzenia rozwoju osobistego. Nieformalne uczenie się jest postrzegane jako korzystny element edukacji, który może wzbogacić formalną naukę akademicką lub zawodową. W projekcie Visual Paths opracowano innowacyjne podejście łączące cyfryzację edukacji z możliwością rozwoju osobistego.

W wielu krajach europejskich nacisk kładziony jest na uczenie się formalne, a także na cyfryzację w edukacji, zwłaszcza po okresie zdalnego nauczania podczas pandemii COVID-19. Jednak uczenie się nieformalne jest równie ważne jak formalne. Te dwie formy kształcenia mogą się wzajemnie wspierać dzięki cyfryzacji w postaci aplikacji mobilnej. Aplikacja umożliwia uczniom gromadzenie cyfrowych dowodów ich nieformalnego uczenia się takich, jak dokumenty, zdjęcia lub filmy itp. i przesyłanie ich do archiwum. Ponadto uczeń zwraca uwagę na rozwój swoich umiejętności miękkich, ponieważ zbiera wizualne dowody uczenia się nieformalnego w ramach interakcji społecznych.

Jesteśmy przekonani, że połączenie uczenia się formalnego, nieformalnego i umiejętności miękkich ze wsparciem cyfrowym jest innowacyjnym podejściem, które pomoże nauczycielom i uczniom się odnieść sukces w procesie edukacji i rozwoju osobistego.

Narzędzie oceny umiejętności miękkich

Rola nauczyciela jest niezwykle ważna, ponieważ może on być pierwszą osobą, która dostrzeże mocniejsze lub słabsze umiejętności ucznia. To właśnie nauczyciel może zachęcić i zainspirować uczniów do doskonalenia swoich umiejętności miękkich. Istnieje wiele sposobów motywowania uczniów do rozwoju ich umiejętności miękkich, począwszy od chwalenia za nawet niewielkie osiągnięcia, po prowadzenie zajęć grupowych czy przydzielanie zadań angażujących umiejętności miękkie uczniów. W projekcie Visual Paths skupiamy się na wspieraniu ucznia w indywidualnym procesie rozwoju osobistego.

3.1 Narzędzia oceny umiejętności miękkich - w celu sprawdzenia podstawowej wiedzy ucznia na temat umiejętności miękkich

Na początku kursu nauczyciel omawia z uczniami znaczenie rozwoju osobistego, który zyskuje większe znaczenie w cyfrowej transformacji społeczeństwa i edukacji, a wraz z nią

bardziej elastycznych warunków do nauki, pracy i życia. Należy podkreślić, że w dzisiejszych czasach uczniowie muszą być przygotowani aby ciągle dostosowywać się do zmieniającego się środowiska pracy i różnych sposobów pracy. Powinni umieć dostosować swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje zawodowe do szybko zmieniającego się świata. Wymaga to, obok uczenia się formalnego, rozwoju umiejętności przekrojowych lub umiejętności miękkich, które koncentrują się na nauce społecznej, osobistej i metodologicznej. Następnie nauczyciel podkreśla różnicę między umiejętnościami miękkimi i twardymi, które zostały przedstawione powyżej w tym podręczniku. Następnie uczniowie są proszeni o wypełnienie krótkiego kwestionariusza, w którym określają, które umiejętności na liście są umiejętnościami miękkimi, zaznaczając odpowiedź w kolumnie Tak/Nie, jak przedstawiono w tabeli 1:

Tabela 1.

<i>Czy zgadzasz się, że wymienione poniżej umiejętności są umiejętnościami miękkimi?</i>		
1.	Komunikacja	<input type="checkbox"/> Tak <input type="checkbox"/> Nie
2.	Samomotywacja	<input type="checkbox"/> Tak <input type="checkbox"/> Nie
3.	umiejętność dostosowania się	<input type="checkbox"/> Tak <input type="checkbox"/> Nie
4.	Praca zespołowa	<input type="checkbox"/> Tak <input type="checkbox"/> Nie
5.	Krytyczne myślenie	<input type="checkbox"/> Tak <input type="checkbox"/> Nie
6.	Gotowość do nauki	<input type="checkbox"/> Tak <input type="checkbox"/> Nie
7.	Mówienie w różnych językach	<input type="checkbox"/> Tak <input type="checkbox"/> Nie
8.	Umiejętności matematyczne	<input type="checkbox"/> Tak <input type="checkbox"/> Nie
9.	Obsługa komputera	<input type="checkbox"/> Tak <input type="checkbox"/>

Legenda do tabeli 1 - Na liście znajduje się sześć umiejętności miękkich, które dzielą się na trzy grupy umiejętności miękkich:

- osobiste umiejętności miękkie – samomotywacja i umiejętność dostosowania się,
- społeczne - praca zespołowa i komunikacja,
- metodyczne – gotowość do nauki i krytyczne myślenie.

Reszta to twarde umiejętności, których uczniowie mogą się nauczyć i opanować w trakcie formalnej edukacji.

Ponadto na początku kursu nauczyciele muszą się dowiedzieć, czy uczniowie są świadomi znaczenia umiejętności miękkich w edukacji i przyszłej karierze. W tym celu uczniowie proszeni są o udzielenie odpowiedzi na pytania ukazujące ich wiedzę z zakresu umiejętności miękkich. Kwestionariusz został przedstawiony w tabeli 2:

Tabela 2.

<i>Czy zgadzasz się, że:</i>
1. Kompetencje miękkie są ważne w edukacji i zatrudnieniu
<input type="checkbox"/> Zdecydowanie się zgadzam <input type="checkbox"/> Trudno powiedzieć <input type="checkbox"/> Zdecydowanie się nie zgadzam
2. Umiejętności miękkie są najbardziej pożądanymi umiejętnościami przez pracodawców
<input type="checkbox"/> Zdecydowanie się zgadzam <input type="checkbox"/> Trudno powiedzieć <input type="checkbox"/> Zdecydowanie się nie zgadzam
3. Umiejętności miękkie są niezbędne do uzyskania lepszej pracy
<input type="checkbox"/> Zdecydowanie się zgadzam <input type="checkbox"/> Trudno powiedzieć

<input type="checkbox"/> Zdecydowanie się nie zgadzam
4. Umiejętności miękkie są trudniejsze do nauczenia w porównaniu z umiejętnościami zawodowymi
<input type="checkbox"/> Zdecydowanie się zgadzam <input type="checkbox"/> Trudno powiedzieć <input type="checkbox"/> Zdecydowanie się nie zgadzam
5. Umiejętności miękkich można się nauczyć tylko poprzez praktykę
<input type="checkbox"/> Zdecydowanie się zgadzam <input type="checkbox"/> Trudno powiedzieć <input type="checkbox"/> Zdecydowanie się nie zgadzam

Klucz do tabeli 2 – wszystkie poprawne odpowiedzi to „Zdecydowanie się zgadzam”.

Po wypełnieniu ankiety nauczyciel zwraca uwagę uczniów na konieczność rozwijania kompetencji osobistych poza fachową wiedzą. Należy podkreślić, że umiejętności miękkie są ważne w procesie edukacji i pracy. W licznych badaniach okazuje się, że umiejętności te są najbardziej pożądane przez pracodawców, ale jednocześnie są trudniejsze do nauczenia się niż umiejętności zawodowe. Kompetencje te są często niedoceniane i pomijane w procesie formalnego kształcenia jako niematerialne i abstrakcyjne, dlatego uczący się często nie są ich świadomi. Rolą nauczyciela jest podkreślenie wspomnianych umiejętności miękkich oraz sposobów ich rozwijania i doskonalenia.

3.2 Narzędzie oceny umiejętności miękkich dla nauczycieli i uczniów

W celu pomiaru poziomu umiejętności miękkich u uczniów sugerowane jest narzędzie oceny. To narzędzie jest dostępne w aplikacji mobilnej, którą zarówno nauczyciel, jak i uczeń mogą pobrać na swoje smartfony i mieć do niej łatwy dostęp. W tym narzędziu oceny uwzględniono sześć umiejętności miękkich. Zostały one opisane wcześniej w podręczniku jako najbardziej pożądane w procesie uczenia się oraz dla zwiększenia szans na znalezienie pracy. Podczas przygotowywania tego narzędzia uwzględniono punkt widzenia nauczyciela i ucznia. Dlatego nauczyciele i uczniowie mają podobny zestaw pytań, na które odpowiadają, a następnie mogą je porównywać wyniki.

Wspomniany wcześniej w podręczniku system oceny na wzór sygnalizacji świetlnej jest proponowany w tym narzędziu. Celem takiego sposobu oceniania jest uznanie wysiłków i osiągnięć uczniów, a nie karanie ich za pomyłki, dlatego system sygnalizacji świetlnej jest najbardziej odpowiedni do zachęcania i motywowania uczniów w dążeniu do poprawy. Nauczyciel powinien podkreślić, że uczniowie muszą szczerze odpowiadać na pytania.

System obliczania punktacji jest prosty, ponieważ ma na celu wskazanie nauczycielom i uczniom kierunków rozwoju umiejętności miękkich w procesie uczenia się formalnego. Warto pamiętać, że wyniki oceny należy rozumieć indywidualnie, przyglądając się bliżej osobowości uczącego się, jego osiągnięciom w nauce i doświadczeniu.

Za każdą odpowiedź „Tak” uczeń otrzymuje 2 punkty, za odpowiedź „trudno powiedzieć” 1 punkt, za odpowiedź „Nie” 0 punktów. Po wypełnieniu kwestionariusza dla każdej umiejętności miękkiej uczeń sumuje swoje punkty. Maksymalny wynik to 12 punktów.

Tabela 3. Narzędzie oceny umiejętności miękkich dla korepetytorów i uczniów

I	SAMOMOTYWACJA	
	UCZEŃ	NAUCZYCIEL
1	Potrafię zmotywować się do osiągnięcia celów 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie	Uczeń potrafi zmotywować się do osiągnięcia celów 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie
2	Ustalam sobie terminy, żeby móc skupić się na swoich celach 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie	Uczeń wyznacza terminy i skupia się na celach 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie
3	Uczę się na błędach i doskonale 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie	Uczeń uczy się na swoich błędach i poprawia swoją osobowość

		😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie
4	Pozytywne opinie sprawiają, że jestem bardziej wydajny i skuteczny 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie	Pozytywna informacja zwrotna sprawia, że wysiłki ucznia są bardziej wydajne i efektywne 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie
5	Stawiam sobie ambitne cele i jestem zadowolona ze swoich decyzji 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie	Uczeń stawia sobie ambitne cele i jest zadowolony ze swoich decyzji 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie
6	Nowe zadanie traktuję zawsze jako pozytywne wyzwanie 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie	Uczeń traktuje nowe zadanie jako pozytywne wyzwanie 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie

Wynik:

12p - 10p - oznacza to, że ta umiejętność jest dobrze rozwinięta

9p - 6p - oznacza to, że umiejętność należy poprawić

5p - 0p - oznacza to, że uczeń powinien ciężko pracować nad umiejętnościami

II	UMIEJĘTNOŚĆ DOSTOSOWANIA SIĘ	
	UCZEŃ	NAUCZYCIEL

1	<p>Przyjmuję zmiany jako nowe wyzwanie</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń akceptuje zmiany z pozytywnym nastawieniem</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>
2	<p>Potrafię łatwo dostosować się do nowego rozkładu zajęć</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń może dostosować się do nowej rutyny</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>
3	<p>Czuję się komfortowo w nowym miejscu (np. szkoła, miejsce pracy)</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń czuje się komfortowo w nowych okolicznościach</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>
4	<p>Bez problemu nawiązuje kontakty z nowymi ludźmi</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń bez problemu nawiązuje kontakty z nowymi ludźmi</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>
5	<p>Potrafię zarządzać swoimi emocjami w zależności od sytuacji</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń może zarządzać swoimi emocjami w zależności od sytuacji</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>
6	<p>Potrafię modyfikować priorytety zadań w zależności od terminu</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń może modyfikować priorytety zadań w zależności od terminu</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>

Wynik:



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2019-1-DE02-KA202-006504



Erasmus+



The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

12p - 10p - oznacza to, że ta umiejętność jest dobrze rozwinięta

9p - 6p - oznacza to, że umiejętność należy poprawić

5p - 0p - oznacza to, że uczeń powinien ciężko pracować nad umiejętnościami

III		
PRACA ZESPOŁOWA		
	UCZEŃ	NAUCZYCIEL
1	<p>Potrafię współpracować w grupie przy rozwiązywaniu problemów</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń może współpracować w grupie w celu rozwiązywania problemów.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
2	<p>Motywuję grupę, w której pracuję.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń motywuje grupę, w której pracuje.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
3	<p>Informuję kolegów z zespołu o mojej pracy i dzielę się ważnymi informacjami</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń informuje kolegów z zespołu o wykonanej pracy i dzieli się ważnymi informacjami.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
4	<p>Z łatwością znajduję swoje miejsce w zespole.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń może znaleźć swoje miejsce w zespole.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>

5	Wykorzystuję swoje mocne strony dla wspólnego dobra 😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie	Uczeń wykorzystuje swoje mocne strony dla wspólnego dobra 😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie
6	Często aktywnie uczestniczę w dyskusjach grupowych 😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie	Uczeń aktywnie uczestniczy w dyskusjach grupowych 😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie

Wynik:

12p - 10p - oznacza to, że ta umiejętność jest dobrze rozwinięta

9p - 6p - oznacza to, że umiejętność należy poprawić

5p - 0p - oznacza to, że uczeń powinien ciężko pracować nad umiejętnościami

IV	KOMUNIKACJA	
	UCZEŃ	NAUCZYCIEL
1	Jasno komunikuję to, co chcę wyrazić. 😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie	Uczeń przekazuje swoje wiadomości w sposób jasny i skuteczny. 😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie
2	Zanim się komunikuję, zastanawiam się, co powiedzieć i co dana osoba powinna wiedzieć. 😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie	Uczeń planuje i projektuje wiadomości, bierze pod uwagę treść i odbiorców 😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie

3	<p>Kiedy słucham osoby, która do mnie mówi, ja zastanawiam się, co powiedzieć dalej i jakie pytania zadać.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń zwraca uwagę na to, co się mówi i zadaje pytania.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
4	<p>Słucham, co inni ludzie mają do powiedzenia, nie przerywając.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń aktywnie słucha, nie przerywa.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
5	<p>Zwracam uwagę na komunikację niewerbalną: gesty, wyraz twarzy, ton głosu i kontakt wzrokowy.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń używa komunikacji niewerbalnej podczas mówienia.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
6	<p>Zadaje pytania, aby pokazać moje zainteresowanie rozmową.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń zadaje pytania i okazuje zainteresowanie.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>

Wynik:

12p - 10p - oznacza to, że ta umiejętność jest dobrze rozwinięta

9p - 6p - oznacza to, że umiejętność należy poprawić

5p - 0p - oznacza to, że uczeń powinien ciężko pracować nad umiejętnościami

V	GOTOWOŚĆ DO NAUKI	
	UCZEŃ	NAUCZYCIEL
1	<p>Chcę uczęszczać na dodatkowe zajęcia, na których mogę rozwijać swoje umiejętności</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń wyraża chęć uczęszczania na dodatkowe zajęcia w celu rozwijania swoich umiejętności</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
2	<p>Rozumiem, jaką umiejętność muszę poprawić, aby być konkurencyjnym na rynku pracy</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń rozumie, jaką umiejętność należy poprawić, aby być konkurencyjnym na rynku pracy</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
3	<p>Rozumiem, jakie osiągnięcia w nauce są ważne dla mojego sukcesu na rynku pracy.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń rozumie, jakie osiągnięcia w nauce są ważne dla jego sukcesu na rynku pracy.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
4	<p>Planuję zajęcia dydaktyczne na określony czas (np. tydzień, semestr)</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń planuje swoje zajęcia edukacyjne na określony czas</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>
5	<p>Chcę podjąć nowe hobby/sport, aby rozwijać swoje zainteresowania</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>	<p>Uczeń wyraża chęć podjęcia nowego hobby/sportu w celu rozwijania swoich zainteresowań</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie</p>

6	<p>Chcę pracować jako wolontariusz tylko po to, żeby zdobyć doświadczenie</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń wyraża zgodę na pracę wolontariacką w celu zdobycia doświadczenia</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>
---	---	--

Wynik:

12p - 10p - oznacza to, że ta umiejętność jest dobrze rozwinięta

9p - 6p - oznacza to, że umiejętność należy poprawić

5p - 0p - oznacza to, że uczeń powinien ciężko pracować nad umiejętnościami

VI	KRYTYCZNE MYŚLENIE	
	UCZEŃ	KOREPETYTOR
1	<p>Potrafię podejmować racjonalne i rozsądne decyzje</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń może podejmować racjonalne i rozsądne decyzje</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>
2	<p>Potrafię rozwiązywać proste codzienne problemy.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń potrafi rozwiązywać proste problemy.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>
3	<p>Analizuję swoje doświadczenia na rynku pracy i potrafię wyciągnąć proste wnioski</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>	<p>Uczeń analizuje swoje doświadczenia na rynku pracy i wyciąga wnioski.</p> <p>😊tak 🌀trudno powiedzieć ☹nie</p>

4	Potrafię przyjąć konstruktywną krytykę. 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie	Uczeń może przyjąć konstruktywną krytykę. 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie
5	Słucham i akceptuję opinie innych 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie	Uczeń akceptuje opinie innych. 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie
6	Potrafię oceniać sytuacje z różnych punktów widzenia. 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie	Uczeń może oceniać sytuacje z różnych punktów widzenia. 😊tak 🌀trudno powiedzieć 😞nie

Wynik:

12p - 10p - oznacza to, że ta umiejętność jest dobrze rozwinięta

9p - 6p - oznacza to, że umiejętność należy poprawić

5p - 0p - oznacza to, że uczeń powinien ciężko pracować nad umiejętnościami

Po uzyskaniu wyników nauczyciel i uczeń porównują swoje rezultaty, omawiają je w klasie lub za pośrednictwem aplikacji i ustalają plan działania o tym, które z umiejętności miękkich ucznia należy rozwijać, wzmacniać lub doskonalić, a które z nich są satysfakcjonujące. Uczeń ma okres kursu (w zależności od rodzaju edukacji, jaką otrzymuje), podczas którego zbiera dowody formalnego i nieformalnego uczenia się, pokazując swoją pracę na rzecz rozwijania umiejętności osobistych.

Pod koniec kursu nauczyciel i uczeń wypełniają to samo narzędzie oceny umiejętności miękkich, porównują wyniki i dyskutują, czy nastąpiła poprawa umiejętności miękkich uczącego się, czy nie. Jeśli nie, uczeń musi zastanowić się nad powodami, dla których i w jaki sposób można je ulepszyć i przedyskutować je z nauczycielem. Uczeń zbiera dowody doskonalenia niezbędnych umiejętności i uwidacznia je, przysyłając je do Archiwum. Istnieje wiele możliwości zbierania dowodów rozwijania umiejętności miękkich, takich jak uczestnictwo w wydarzeniach sportowych lub klubach, organizacja imprez szkolnych lub towarzyskich, praca nad projektem grupowym lub indywidualnym. Uczeń może przysyłać

zdjęcia, filmy lub inne dokumenty ze swoich działań, które świadczą o opanowaniu umiejętności miękkich. Następnie uczeń omawia swoje osiągnięcia z nauczycielem.

Umiejętności miękkie zintegrowane z aplikacją mobilną

Umiejętności miękkie są ważną częścią rozwoju osobistego, dobrych szans na zatrudnienie i satysfakcjonującego stylu życia. Niemniej jednak są pomijane w procesie formalnego kształcenia, zarówno w systemie stacjonarnym, jak i nauczaniu zdalnym. Podczas pandemii COVID-19 pojawiło się wiele platform edukacyjnych, które oferowały różne możliwości formalnego uczenia się. Jednak żadna z nich nie łączyła kształcenia formalnego z uczeniem się nieformalnym i rozwojem umiejętności miękkich. Dlatego celem projektu Visual Paths było zintegrowanie tych trzech formy rozwoju w ramach jednej aplikacji mobilnej. Dana aplikacja umożliwi uczniowi dokumentowanie dowodów nieformalnego uczenia się, które potwierdzają jego rozwój osobisty wraz z umiejętnościami miękkimi.

4.1 Monitorowanie rozwoju umiejętności miękkich ucznia za pomocą aplikacji

Uczeń może zbierać różne rodzaje dowodów, które może przesłać do Archiwum w aplikacji. Mogą to być dokumenty, prezentacje, filmy lub pliki audio itp.

Poniżej przedstawiamy przykłady dowodów, które uczeń może zebrać w celu rozwijania umiejętności miękkich:

Aby pokazać rozwój osobistych umiejętności miękkich, uczeń może przesłać:

- Zaświadczenie o uczestnictwie lub wygraniu konkursu/konkursu indywidualnego lub grupowego.

Jest to dobry dowód na to, że uczeń poprawił swoje

a) Motywacja własna poprzez uczestnictwo, osiągnięcie wyniku i odniesienie sukcesu w zawodach;

b) Adaptacyjność poprzez przystąpienie do konkursu i wyrażenie zgody na przestrzeganie jego zasad; komunikując się z ludźmi z różnych środowisk, płci, wieku.

Aby pokazać rozwój społecznych umiejętności miękkich, uczeń może przesłać:

- Certyfikat, esej, listy formalne, CV lub inny dowód pracy nad projektem grupowym i pomyślnego jego ukończenia.

Jest to dobry dowód na to, że uczeń poprawił swoje

- a) Praca zespołowa poprzez pracę w zespole, pełnienie określonych ról lub zadań, rozwiązywanie problemów, omawianie pilnych tematów;
- b) Komunikacja poprzez interakcję z kolegami z zespołu w celu wykonania wyznaczonego zadania lub osiągnięcia celu; komunikując się w formie pisemnej z wychowawcami lub pracodawcami.

Aby pokazać rozwój metodologicznych umiejętności miękkich, uczeń może przesłać:

- Certyfikat, dyplom zdanych egzaminów, uzyskanych kwalifikacji, wyższy poziom znajomości języków obcych oraz inne dokumenty potwierdzające uczestnictwo osoby uczącej się w warsztatach, stażach lub szkoleniach.

Jest to dobry dowód na to, że uczeń poprawił swoje

- a) Gotowość do nauki poprzez zaangażowanie w proces uczenia się i przygotowanie do egzaminów, uczestnictwo w różnych formach szkoleń, okazywanie gotowości do stawiania czoła nowym wyzwaniom;
- b) Krytyczne myślenie poprzez wydobywanie najistotniejszych i najbardziej użytecznych informacji dotyczących rodzaju kwalifikacji, kursów, szkoleń, które mogą być najbardziej adekwatne do aktualnego stanu rynku pracy i jego możliwych przyszłych trendów.

Gdy uczniowie przesyłają dowody swojej pracy do aplikacji, nauczyciel otrzymuje powiadomienie o tej czynności i może obserwować rozwój uczniów. Systematycznie, osobiście lub za pośrednictwem aplikacji, nauczyciel i uczeń omawiają postępy i zebrane przez ucznia dowody. Liczba spotkań może różnić się w zależności od indywidualnych potrzeb ucznia, np. 4 do 6 razy w trakcie kursu. Uczący się powinien mieć świadomość, że zebrane dowody świadczą o jego zaangażowaniu i ciągłej pracy nad jego umiejętnościami miękkimi, a co za tym idzie, że jest odpowiedzialny za swój rozwój osobisty. Rolą nauczyciela jest monitorowanie, udzielanie wskazówek i komentarzy dotyczących trafności, poziomu i jakości przesłanych dowodów.

Wnioski

W podręczniku opisano innowacyjną metodę, która podkreśla znaczenie rozwoju osobistego ucznia w toku nauki. Ta metoda wspierania rozwoju umiejętności miękkich z pewnością może być stosowana samodzielnie, zgodnie z osobistymi potrzebami i wyborami zawodowymi. Jednak w połączeniu z innymi metodami opisanymi w ramach projektu Visual Paths daje znacznie bardziej efektywne i spójne wyniki kształcenia. Projekt Visual Paths pokazał, że najskuteczniejszym sposobem edukacji zrównoważonej i odnoszącej sukcesy osoby jest łączenie różnych dziedzin nauki z osobistym doskonaleniem. Również aplikacja integruje te aspekty, czyniąc proces uczenia się bardziej angażującym i motywującym dla ucznia.

Można zatem wnioskować, że możliwość, jaką aplikacja mobilna daje nauczycielom i uczniom z jednej strony w realizacji programu nauczania, a z drugiej rozwijania i doskonalenia umiejętności miękkich jest znacząca. Pozwala edukatorom monitorować postępy uczniów w obu rodzajach uczenia się – formalnym i nieformalnym. Nauczyciele są wyposażeni w cenne narzędzie oceny umiejętności miękkich, które jest stosowane na początku i na końcu kursu, aby dostarczyć informacji o doskonaleniu umiejętności miękkich przez ucznia. W ten sposób pomaga nauczycielom widzieć szerszy obraz osoby uczącej się jako osobowości. Dodatkowo pozwala uczniom mieć kontrolę nad swoim rozwojem edukacyjnym i osobistym. Uczniowie lepiej rozumieją powiązania między uczeniem się a umiejętnościami miękkimi, stają się bardziej świadomi swoich kompetencji i wiedzą, jak je doskonalić. Za pomocą swoich smartfonów uczniowie mogą z łatwością przesyłać do aplikacji wszelkiego rodzaju dowody wspierające proces ich rozwoju osobistego. Następnie mogą prezentować swoje osiągnięcia nauczycielowi na swoich smartfonach bez konieczności ich drukowania. Aplikacja sprawia, że proces zbierania i prezentowania wizualnych efektów uczenia się jest szybszy i wygodniejszy.

Dlatego ta metoda wraz z aplikacją posiada innowacyjne funkcje, które łączą cyfrowe zasoby edukacyjne z dwoma rodzajami uczenia się i rozwojem osobistym ucznia i, biorąc pod uwagę wszystkie aspekty, stwarza bardziej elastyczne warunki do nauki.

Bibliografia

1. "Bądź skuteczny. 50 narzędzi rozwijających efektywność osobistą i zawodową" M.Grzesiak, wyd. Onepress, 2019
2. "Inteligencja emocjonalna" J. Tomczyk, wyd. Edgard, 2014
3. "Kompetencje personalne i społeczne w obszarach zawodowych" A. Lęgowicz, wyd. Difin, 2014
4. "Kompetencje personalne i społeczne" A. Krajewska, Wyd. Ekonomik, 2018
5. "Komunikacja między ludźmi" B.Spitzberg, KJBarge, PSMorreale, wyd. Naukowe Pwn, 2015
6. "Coaching inteligencji emocjonalnej" tyt. oryginału "Emotional intelligence coaching. Improving performance for leaders, coaches and the individual" St. Neale, L.Spencer-arnell, L.Wilson, wyd.Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010
7. "Inteligencja emocjonalna w działaniu" tyt.oryginału "EQ APPLIED: The Real-World Guide to Emotional Intelligence" J. Bariso, wyd. REBIS, Poznań 2020
8. "Inteligencja emocjonalna. Poradnik z zestawem ćwiczeń" tyt.oryginału "Stark durch Gefühle" St.Konrad, Cl.Hendl, wyd. Videograf II, Katowice 2005
9. "Inteligencja emocjonalna" tyt. oryginału "Emotional intelligence" D.Goleman, wyd. Media Rodzina, Poznań 2007
10. "Jak wykształcić inteligencję emocjonalną" D.Schilling, wyd. Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2009
11. "Naturalne przywództwo: Odkrywanie mocy inteligencji emocjonalnej" tyt. oryginału "Primal Leadership: Unleashing the Power of Emotional Intelligence" D.Goleman, R.Boyatzis, A. McKee
12. "Skarbnica edukacji dobrego serca. Inteligencja emocjonalna: podstawy, metody i zabawy" tyt. oryginału "Das Schnatzbuch der Herzensbildung. Grundlagen, Methoden und Spiele zur emotionalen Intelligenz" Ch. Liebertz, wyd.Jedność, Kielce 2007
13. "Working with emotional intelligence" D.Goleman, published by Bloomsbury, London, 1999
14. "Wychowanie do osobistego rozwoju. Pomysły na lekcje rozwijające kompetencje miękkie i umiejętności osobiste wśród dzieci i młodzieży. Część 1" K.Skolimowska, M.Kud, wyd. Difin, Warszawa 2017
15. "Wychowanie do osobistego rozwoju. Pomysły na lekcje rozwijające kompetencje miękkie i umiejętności osobiste wśród dzieci i młodzieży. Część 2" K.Skolimowska, M.Kud, wyd. Difin, Warszawa 2017

16. CROSS-COUNTRY SURVEY ON SOFT SKILLS REQUIRED BY COMPANIES TO MEDIUM/HIGH SKILLED MIGRANTS Methodological approach for a common framework of Soft Skills at work. VALORIZE HIGH SKILLED MIGRANTS 2014-1-IT02-KA204-003515 Authors and credits: Elena Dall'Amico, Simonetta Verona (Ceipiemonte Scpa) Torino, December 2015 <https://www.academia.edu/>
17. EC, EU Skills Panorama (2014), Entrepreneurial skills Analytical Highlights, prepared by ICF and Cedefop for the European Commission; OECD (2014), Job creation and local economic development, chapter 6 "Building entrepreneurship skills".
18. <http://euskills Panorama.cedefop.europa.eu/Glossary>.
19. Importance of Soft Skills for Education and Career Success, Shaheen Majid, Zhang Liming, Shen Tong, Siti Raihana Nanyang Technological University, Singapore, International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education (IJCDSE), Special Issue Volume 2 Issue 2, 2012
20. Innovative Curriculum for Adult Learners on soft skills IO2 Soft Skills Assessment Toolkit and Individual Goal Mapping – Report and Development of Ideal Tools Project number: No. 2017-1-ES01-KA204-038271 <http://icaro-softskills.eu/>
21. LifeComp - The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020 European Union, 2020
22. Maria Tuchowska, <https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/kreatywne-ocenie-jak-nagradzac-i-wspierac-rozwoj-uczni>
23. The Key Competences for Lifelong Learning – A European Framework, Luxembourg Office for Official Publications of the European Communities, 2007.